

Nr 44

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående kommunal skatteutjämning, m. m., i vad propositionen hänvisats till lagutskott, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring, m. m., såvitt avser lag angående ändring i lagen om finansiering av folkpensioneringen, dels o c k i ämnet väckta motioner.

Genom en den 26 februari 1965 dagtecknad proposition, nr 43, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt; och

2) förordning angående skatteutjämningsbidrag,

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har, såvitt gäller frågan om kostnaderna för folkpensioneringen, hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet.

Genom en den 5 mars 1965 dagtecknad proposition, nr 45, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll,

A. föreslagit riksdagen att

dels, jämlikt 87 § regeringsformen, antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring,

2) lag om ändrad lydelse av 11 och 16 §§ lagen den 25 maj 1962 (nr 382) angående införande av lagen om allmän försäkring,

3) lag om fortsatt försäkring enligt lagen den 17 december 1954 (nr 774) med särskilda bestämmelser om frivillig sjukpenningförsäkring i allmän sjukkassa,

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 25 maj 1962 (nr 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,

2) lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen,

3) förordning om ändrad lydelse av 2 § 4 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt,

B. lämnat riksdagen tillfälle att avge yttrande över de av föredragande departementschefen angivna grunderna för avvecklingen av de s. k. socialförsäkringsbolagens verksamhet.

Positionen har hänvisats till statsutskottet, såvitt avser förslagsanslag till folkpensioner samt i övrigt till lagutskott. I vad propositionen hänvisats till lagutskott har den behandlats av andra lagutskottet utom såvitt avser lag angående ändring i lagen om finansiering av folkpensioneringen. I sistnämnda del behandlas den av andra lagutskottet i detta sammanhang.

I samband med propositionerna behandlar utskottet följande i ämnet väckta motioner, nämligen

A. vid riksdagens början väckt motion:

1) motionen nr 228 i andra kammaren av herr Holmberg m. fl.

B. i anledning av proposition nr 45 väckta motioner:

2) de i den del varom nu är i fråga likalydande motionerna nr 661 i första kammaren av herr Bengtson m. fl., samt nr 780 i andra kammaren av herr Hedlund m. fl.

C. i anledning av proposition nr 43 väckta motioner:

3) de likalydande motionerna nr 673 i första kammaren av herrar Adolfs-son och Lager, samt nr 801 i andra kammaren av herr Holmberg m. fl.,

4) de likalydande motionerna nr 675 i första kammaren av herr Carlsson, Eric, och herr Wikberg samt nr 802 i andra kammaren av herr Larsson i Öskeviksby m. fl.

Motionen under 1) har såvitt gäller inkomstprövningen inom folkpensioneringen behandlats av utskottet i annat sammanhang. Motionen II: 780 har såvitt gäller yrkandet under 1) likaledes behandlats av utskottet i annat sammanhang. Motionerna under 3) har hänvisats till lagutskott, såvitt avser grunderna för de statliga bidragen till de kommunala bostadstilläggen samt i övrigt till statsutskottet. Motionerna under 4) har hänvisats till statsutskottet, såvitt avser förslaget om anslag samt i övrigt till lagutskott. I den mån motionerna under 3) och 4) hänvisats till lagutskott har de tilldelats andra lagutskottet.

Det vid proposition nr 45 fogade författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av
folkpensioneringen**

Härigenom förordnas, att 1 och 6—8 §§ lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Till bestridande av kostnaderna för folkpensioneringen skola utgå bidrag i enlighet med vad nedan stadgas. I övrigt skola kostnaderna bestridas av statsmedel.

Till bestridande av kostnaderna för folkpensioneringen skola utgå bidrag i enlighet med vad nedan stadgas. I övrigt skola kostnaderna bestridas av statsmedel, *om annat ej följer av 6 §.*

6 §.

Kommun skall för varje år *bidraga till kostnaderna för folkpensioneringen med*

dels viss andel, motsvarande en tiondels procent för varje fullt tiotal skatteören per invånare i kommunen, av kostnaderna för följande förmåner, som under året utbetalats för inom kommunen mantalsskrivna pensionsberättigade, nämligen förtidspensioner jämte barntillägg till sådana pensioner, änkepensioner i anledning av dödsfall, som inträffat före den 1 juli 1960, samt hustrutillägg, dock att bidraget icke må överstiga tre femtedelar av nämnda kostnader och ej heller ett belopp motsvarande en krona för varje skatte-krona i kommunen,

dels ock viss andel, motsvarande en femtedels procent för varje fullt tiotal skatteören per invånare i kommunen, av kostnaderna för kommunala bostadstillägg, som under året

Kommun skall för varje år *bestrida kostnaden för kommunala bostadstillägg, vilka under året utbetalats för pensionsberättigade som äro mantalsskrivna i kommunen.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

utbetalats för pensionsberättigade, mantalsskrivna inom kommunen, dock högst fyra femtedelar och lägst en fjärdedel av sagda kostnader.

7 §.

Vid bestämmandet av antalet skatteören per invånare i kommunen skall hänsyn tagas till det antal skattekonor och skatteören, som enligt kommunalskattelagen påförts de till kommunen skattskyldiga i taxeringslängden för året med däri intill årets utgång införda ändringar eller gjorda tillägg, samt till antalet invånare vid årets utgång.

Riksförsäkringsverket uträknar varje kommuns kostnad för kommunala bostadstillägg. Länsstyrelsen ombesörjer uppbörd av belopp som kommun skall erlägga.

8 §.

Varje kommuns bidrag uträknas av riksförsäkringsverket.

Belopp som kommun skall erlägga för visst år avräknas mot det förskott på kommunalskatt, som kommunen närmast följande år äger uppbära enligt 72 § kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) eller, i fråga om Stockholms stad, enligt 76 § kommunallagen för Stockholm den 1 mars 1957 (nr 50), med en sjättedel vid varje utbetalningstillfälle. Avräkning i januari och mars månader må dock ske med belopp som riksförsäkringsverket bestämmer på grund av en preliminär beräkning. Om belopp, som avräknats i januari eller mars månad, icke motsvarar en sjättedel av statsverkets fordran hos kommunen, skall härav betingad jämkning ske av det belopp som avräknas i maj månad.

Riksförsäkringsverket lämnar revisionsverket, länsstyrelserna och kommunerna uppgift om belopp som skola avräknas.

Denna lag länder till efterrättelse från och med den 1 januari 1965. Äldre bestämmelser gälla dock allttjämt i fråga om kommuns bidrag till kostnader för folkpensionsförmåner, som utbetalats dessförinnan.

Propositionernas huvudsakliga innehåll

I proposition nr 43 föreslås att staten skall överta kommunernas nuvarande kostnader för de statligt reglerade folkpensionsförmånerna, dvs. kostnaderna för förtidspensioner jämte barntillägg till sådana pensioner, änkepensioner i anledning av dödsfall som inträffat före den 1 juli 1960 samt hustrutillägg. Samtidigt föreslås att kommunerna skall helt svara för de kommunala bostadstilläggen.

I proposition nr 45 föreslås i anslutning till förslag i proposition nr 43 nya regler rörande kommunernas bidrag till folkpensioneringen. Enligt förslaget skall kommunerna bestrida kostnaderna för kommunala bostadstillägg medan staten skall svara för övriga folkpensionskostnader. Betalning av kommunernas kostnader för bostadstilläggen skall ske i samband med utbetalningen av förskott på kommunalskatten.

Motionsyrkandena

I motionen II: 228 har, såvitt nu är i fråga, yrkats »att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1966 års riksdag om normerande bestämmelser för utbetalning av kommunala bostadstillägg samt om statsanslag med avsikt att underlätta kommunernas bostadsförsörjning för äldre personer, — — — ».

I motionerna I: 661 och II: 780 har, såvitt nu är i fråga, hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 45 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

2) om så skyndsamt prövning av frågan om införande av statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget, att redan till 1966 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de grupper av pensionärer, som nu icke har en tillfredsställande pensionering, en önskvärd standardförbättring, i enlighet med vad i motionen har anförts».

I motionerna I: 673 och II: 801 har, såvitt nu är i fråga, hemställts »att riksdagen måtte besluta, att

3. att i avvaktan på en för kommunerna förmånligare kostnadsfördelning mellan stat och kommun bibehålla de statliga bidragen till de kommunala bostadstilläggen enligt hittills gällande grunder».

I motionerna I: 675 och II: 802 har, såvitt nu är i fråga, hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 43 måtte

1) besluta att med verkan från och med kalenderåret 1966 statligt grundbelopp skall ingå i det kommunala bostadstillägget med 400 kronor för en-

samstående pensionär och 600 kronor för två pensionsberättigade makar tillsammans; — — —».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 228, II: 780, II: 801 och I: 675.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, har i proposition nr 43 anfört:

»Kommitténs förslag att staten helt skall överta kostnaderna för de av staten fastställda folkpensionsförmånerna finner jag sakligt motiverat. Det har i stort sett också lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. Jag förordar att detta förslag genomförs.

Kommittén har samtidigt föreslagit att kommunerna skall helt svara för kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen. Flera remissinstanser har rest invändningar mot kommitténs förslag i denna del. Man anser sålunda att folkpensioneringen är en statlig angelägenhet och att staten därför bör svara även för kostnaderna för dessa tillägg. De kommunala bostadstilläggen utgör — förmenar man — en del av pensionssystemet och bör därför fastställas med hänsyn till hela samhällets möjligheter att tillgodose folkpensionärernas behov. Det föreslagna skattutjämningsystemet skulle visserligen medföra en viss utjämning av kommunernas ekonomiska resurser men denna skulle vara otillräcklig för att varje kommun skulle kunna bereda sina pensionärer erforderligt stöd i förevarande avseende. Kommunernas övertagande av kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen i deras helhet skulle, anser man, leda till att de mera skattetyngda kommunerna av ekonomiska skäl nödgas avstå från att bevilja dessa tillägg eller minska de redan utgående tilläggen.

De farhågor som sålunda anförts synes mig vara i hög grad överdrivna. Jag vill framhålla att den av mig förordade utformningen av det allmänna skattutjämningsystemet innebär en betydligt längre gående utjämning av de ekonomiska olikheterna mellan kommunerna än kommitténs förslag skulle ha kunnat medföra. Genom den långtgående garanti som lämnas varje kommun i fråga om skatteunderlag och skattutjämningsbidragen för hög utdebitering torde även de i ekonomiskt hänseende eljest sämst ställda kommunerna, bl. a. glesbygds- och avfolkningskommunerna, få förbättrade möjligheter att ge sina pensionärer bostadstillägg. De olikheter i pensionärernas standard som hittills orsakats av bosättningsorten skulle sålunda kunna minskas genom bidragsgivningen i skattutjämnande syfte. Vidare bereds kommunerna en mycket avsevärd lättnad i ekonomiskt hänseende genom att staten såsom nu föreslagits helt övertar kostnaderna för de av staten fastställda pensionsförmånerna. De ändrade finansieringsreglerna medför en kostnadsökning för staten under nästa budgetår av ca 350 milj. kr. Även

den pågående reformen av kommunindelningen kan väntas komma att utjämna de ekonomiska olikheterna mellan kommunerna och därmed olikheterna i möjligheterna att bevilja pensionärerna kommunala bostadstillägg. Jag kan under hänvisning till det nu anförda inte ansluta mig till de framförda förslagen att staten även i framtiden skall bära en del av kostnaderna för ifrågavarande tillägg utan förordar kommitténs förslag även i denna del.

Jag finner den av kommittén föreslagna fördelningen av folkpensionskostnaderna väl motiverad även från den synpunkten att den innebär att staten svarar för de förmåner statsmakterna fattar beslut om och kommunerna för dem som kommunerna beslutar om.

Jag föreslår vidare att den ändrade fördelning av folkpensionskostnaderna som jag nu förordat ges verkan fr. o. m. samma dag som skatteutjämningssystemet är avsett att träda i kraft, dvs. fr. o. m. den 1 januari 1966. Detta innebär att de nya bestämmelserna för fördelningen gäller redan för de på år 1965 belöpande kostnaderna eftersom dessa skall inbetalas till statsverket först år 1966.

Den av mig sålunda föreslagna ändringen av finansieringen av folkpensionskostnaderna kräver ändring av lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen. Förslag härom liksom beträffande anslagsbehovet för folkpensioneringen kommer att i annat sammanhang anmälas av chefen för socialdepartementet.»

Föredragande departementschefen, statsrådet Aspling, har i proposition nr 45 anført:

»I det föregående har angivits de kostnadsökningar, som blir en följd av de föreslagna ändringarna i reglerna om folkpension. Till dessa frågor liksom till anslagsbehovet för folkpensioneringen under nästa budgetår avser jag att återkomma efter den lagrådsbehandling av vissa lagförslag som jag ämnar hemställa om.

Enligt vad jag inhämtat avser chefen för finansdepartementet att inom kort föreslå proposition till riksdagen om grunderna för kommunal skatteutjämning m. m., innebärande bl. a. att kommunerna skall bestrida kostnaderna för kommunala bostadstillägg, medan staten skall svara för övriga folkpensionskostnader. De ändrade finansieringsreglerna är avsedda att tillämpas på de pensionsförmåner som utbetalas fr. o. m. år 1965. Förslagets genomförande förutsätter ändring i *lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen* som jag nu vill anmäla. Den kostnadsökning som de ändrade finansieringsreglerna medför ämnar jag redovisa i samband med anmälan av anslagsbehovet för folkpensioneringen.

I samband med ändringen av reglerna om kommunernas bidrag till folkpensionskostnaderna bör en ändring ske i fråga om ordningen för inbetalning av kommunernas kostnadsandelar. Nu gäller enligt kungörelsen den 25 maj 1962 (nr 399) om inbetalning av kommunernas andelar i folkpensioner att bidrag, som kommun har att utge för visst år, skall inbetalas före ut-

gången av mars månad följande år. Inbetalning behöver dock inte ske förrän en månad efter det riksförsäkringsverket lämnat kommunen uppgift om det belopp som skall erläggas. Underlåter kommunen att betala inom föreskriven tid, skall kommunen erlägga dröjsmålsränta efter 6 %. Från kommunalt håll har framhållits som önskvärt att kommunerna får fullgöra sina inbetalningar under flera terminer, lämpligen i samband med att staten utbetalar kommunalskatt till kommunerna. Riksdagen har med likartad motivering hemställt om utredning av frågan om inbetalning av kommunernas andelar av folkpensionskostnaderna (rskr 1963: 352). Ett förslag har utarbetats av riksförsäkringsverket, innebärande att kommunernas inbetalningar görs vid tre tillfällen i samband med utbetalning av förskott på kommunalskatten. Förslaget har i huvudsak tillstyrkts i inhämtade remissyttrandet, dock med den erinran från vissa remissorgans sida att inbetalningen bör fördelas på sex tillfällen.

Enligt min mening bör betalning av kommunernas kostnader för de kommunala bostadstilläggen ske i anslutning till utbetalningen av förskott på kommunalskatten. Uppbörderna bör handhas av länsstyrelserna. Härigenom tillgodoses de kommunala önskemålen samtidigt som administrationen förenklas till ett avräkningsförfarande, så att en sjättedel av kostnaden för kommunala bostadstillägg under ett år avräknas vid varje tillfälle då förskott på kommunalskatt betalas under följande år. Vid utbetalningarna i januari och mars månader torde avräkning få ske med belopp som riksförsäkringsverket bestämmer på grund av en preliminär beräkning. Om det i januari eller mars månad avräknade beloppet inte motsvarar en sjättedel av statsverkets fordran hos kommunen, bör härav betingad jämkning ske av det belopp som avräknas i maj månad. De nya reglerna bör införas i lagen om finansieringen av folkpensioneringen.»

Utskottet

Kostnaderna för folkpensioneringen bestrides av staten med bidrag från kommunerna. Dessa årliga bidrag till folkpensionskostnaderna utgör 1 procent för varje skattekrone per invånare i kommunen av kostnaderna för förtidspensioner jämte barntillägg till sådana pensioner, änkepensioner i anledning av dödsfall som inträffat före den 1 juli 1960, och hustrutillägg samt 2 procent för varje skattekrone per invånare i kommunen av kostnaderna för kommunala bostadstillägg. Bidraget får såvitt gäller bostadstilläggen utgöra högst 80 procent och lägst 25 procent av kostnaderna. Bidraget till övriga förmåner är maximerat till 60 procent av kostnaderna och får ej heller överstiga en krona för varje skattekrone i kommunen.

I propositionerna föreslås, såvitt nu är i fråga, att staten skall över-

la kommunernas nuvarande kostnader för de statligt reglerade folkpensionsförmånerna, dvs. kostnaderna för förtidspensioner jämte barntilllägg till sådana pensioner, änkepensioner i anledning av dödsfall som inträffat före den 1 juli 1960 samt hustrutillägg. Samtidigt föreslås att kommunerna skall helt svara för de kommunala bostadstilläggen samt att avräkning av kommunernas kostnader skall ske i samband med utbetalningen av förskott på kommunalskatten.

Frågan om folkpensionskostnadernas fördelning mellan stat och kommun har varit föremål för behandling såväl i riksdagen som i andra sammanhang vid ett flertal tillfällen under senare år. I det betänkandet som år 1961 framlades av 1958 års socialförsäkringskommitté uttalade kommittén såsom sin principiella uppfattning, att staten borde svara för samtliga folkpensionskostnader med undantag för kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen. Emellertid ansåg kommittén, att denna lösning inte kunde uppnås under de närmaste åren och hänvisade därvid till att frågan var föremål för prövning i andra sammanhang, bland annat i 1958 års skatteutjämningskommitté och i allmänna skatteberedningen. Andra lagutskottet anförde under år 1963 i sitt av riksdagen godkända utlåtande i ämnet, att utskottet anslöt sig till den av socialförsäkringskommittén uttalade uppfattningen att staten i princip borde svara för kostnaderna för folkpensioneringen med undantag för kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen. Sedan skatteutjämningskommittén hade avslutat sitt arbete, borde frågan enligt utskottets mening snarast möjligt bringas i ett sådant skick, att förslag till lösning därav kunde föreläggas riksdagen. Under följåret intog riksdagen samma ståndpunkt.

I motionerna I: 661 och II: 780 har, såvitt nu är i fråga, hemställts om en så skyndsam prövning av frågan om införande av ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget, att redan till 1966 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de grupper av pensionärer, som nu inte har en tillfredsställande pensionering, en önskvärd standardförbättring. Motionärerna föreslår att beloppet skall utgöra 400 kr. för ensam pensionär och 600 kr. för makar.

I motionerna I: 673 och II: 801 har, såvitt nu är i fråga, yrkats att man skall bibehålla statsbidragen till de kommunala bostadstilläggen enligt hittills gällande grunder.

I motionerna I: 675 och II: 802 har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen med verkan från och med 1966 måtte besluta att statligt grundbelopp skall ingå i det kommunala bostadstillägget med 400 kr. för ensam pensionär och 600 kr. för makar.

Slutligen har i motionen II: 228, såvitt nu är i fråga, hemställts om förslag till 1966 års riksdag om normerande bestämmelser för utbetalning av de kommunala bostadstilläggen samt statsbidrag med exempelvis en tredjedel av kommunernas kostnader för dessa tillägg.

Skäl kan såsom utskottet anfört i sitt utlåtande nr 41 år 1965 anföras för ytterligare förbättringar av de ekonomiska villkoren för de grupper som avses i motionerna I: 661 och II: 780. Dessa problem bör emellertid lösas på sätt utskottet föreslagit i nämnda utlåtande. Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, har i proposition nr 43, i frågan om staten även i framtiden skall bära kostnaderna för bostadstilläggen anfört, att de i ekonomiskt hänseende eljest sämst ställda kommunerna, bl. a. glesbygds- och avfolkningskommunerna, med propositionens förslag torde få förbättrade möjligheter att ge sina pensionärer bostadstillägg. Härigenom skulle de olikheter i pensionärernas standard som hittills orsakats av bostättningsorten kunna minskas. Vidare bereds kommunerna en avsevärd lättnad i ekonomiskt hänseende genom att staten, enligt det nu behandlade förslaget, helt övertar kostnaderna för de av staten fastställda pensionsförmånerna. Enligt departementschefen kan dessutom den pågående reformen av kommunindelningen väntas komma att utjämna de ekonomiska olikheterna mellan kommunerna och därmed olikheterna i möjligheter att bevilja pensionärerna kommunala bostadstillägg. Under hänvisning till det anförda anser utskottet i likhet med departementschefen och i enlighet med riksdagens tidigare ståndpunktstagande att kommunerna helt bör bestrida kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen. Härav följer att utskottet inte kan biträda förevarande motioner, såvitt de syftar till att staten även i fortsättningen skall svara för viss del av kostnaderna för bostadstilläggen.

Genom det förslag som framlagts i proposition nr 43 har kommunerna erhållit avsevärt ökade möjligheter att höja de kommunala bostadstilläggen. Utskottet, som förutsätter att kommunerna, för den händelse förslaget genomföres kommer att utnyttja dessa möjligheter, anser det för närvarande opåkallat att införa normerande bestämmelser för utbetalning av tilläggen. Utskottet kan således inte biträda yrkandet härom i motionen II: 228.

Under hänvisning till det sagda får utskottet tillstyrka bifall till propositionerna såvitt nu är i fråga samt avstyrka motionsyrkandena.

Utskottet hemställer,

A. att riksdagen, med avslag å följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 673 och II: 801, samt

2) motionerna I: 675 och II: 802, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, måtte bifalla förevarande propositioner, nr 43, såvitt den hänvisats till lagutskott, och nr 45, såvitt gäller lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen;

B. att motionerna I: 661 och II: 780, såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 228, såvitt angår statsbidrag till bostadstilläggen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. att motionen II: 228, såvitt angår normerande bestämmelser, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 april 1965

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand*, fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell, herrar Lars Larsson, Edström*, Wanhainen, Thorsten Larsson och Ottosson*;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Odhe, Gustavsson i Alvesta, fröken Sandell, herrar Ringaby, Carlsson i Göteborg, Göransson och Ullsten.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

Vid utskottets hemställan under B

av herrar *Thorsten Larsson* och *Gustavsson* i Alvesta, vilka ansett,

a) att det avsnitt i utskottets yttrande å s. 10 som börjar med orden »Skäl kan såsom» och slutar med orden »kostnaderna för bostadstilläggen» samt del avsnitt i utskottets yttrande å s. 10 som börjar med orden »Under hänvisning till» och slutar med orden »samt avstyrka motionsyrkandena» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Skäl kan såsom utskottet anfört i sitt yttrande nr 41 år 1965 anföras för ytterligare förbättringar av de ekonomiska villkoren för de grupper som avses i motionerna I: 661 och II: 780 samt I: 675 och II: 802. Lösningen av dessa problem bör sökas inom folkpensioneringens ram. De kommunala bostadstilläggen skapar möjligheter att ge de pensionärer som är i behov av det en standardförbättring. Genom att staten fullständigt övertar övriga folkpensionskostnader och genom att ett allmänt skatteutjämnande statsbidragssystem införes torde kommunerna få ökade möjligheter att lämna kommunala bostadstillägg. Kommuner med svagt skatteunderlag och ett stort antal pensionärer kommer emellertid även i fortsättningen ha svårig-

heter att lämna bostadstillägg i den omfattning som bör eftersträvas för att ge de aktuella grupperna en tillfredsställande standardhöjning. Ett statligt grundbelopp bör därför införas i botten av det kommunala bostadstillägget. Därmed har utskottet slagit fast att folkpensioneringen i princip är en statlig angelägenhet. Utskottet anser att riksdagen bör hemställa om så skyndsamt prövning av frågan om införande av ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget att redan till 1966 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de grupper av pensionärer som nu icke har en tillfredsställande pensionering önskvärd standardförbättring. Av det sagda följer att utskottet biträder propositionerna samt motionerna I: 661 och II: 780 samt avstyrker motionerna I: 673 och II: 801. Övriga motionsyrkanden i vad de syftar till att staten även i fortsättningen skall svara för viss del av kostnaderna för bostadstilläggen är besvarade med vad ovan anförts.»

b) att utskottet bort hemställa,

»dels att riksdagen med bifall till motionerna I: 661 och II: 780, såvitt nu är i fråga, samt i anledning av motionerna I: 675 och II: 802, såvitt nu är i fråga, ävensom motionen II: 228, såvitt angår statsbidrag till bostadstilläggen

måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om så skyndsamt prövning av frågan om införande av ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget att redan till 1966 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de grupper av pensionärer som nu icke har en tillfredsställande pensionering en önskvärd standardförbättring;

dels att motionen II: 228, såvitt angår statsbidrag till bostadstilläggen, i den mån den inte kan anses besvarad genom vad utskottet i denna del hemställt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Särskilt yttrande

av fru *Hamrin-Thorell*, herrar *Edström*, *Anderson* i Sundsvall och *Ullsten*, vilka anförde:

»I enlighet med den uppfattning som framförts i reservation I till utskottets utlåtande nr 41 år 1965 bör åtgärder vidtagas för att skapa bättre förhållanden för de folkpensionärer som har folkpensionsförmånerna som enda eller huvudsaklig försörjningsmöjlighet. Frågan om en förbättring för de sämst ställda pensionärerna bör därför snabbutredas så att ett förslag kan föreläggas 1966 års riksdag. Enligt vår mening bör denna utredning i första hand överväga att införa ett särskilt pensionstillskott vid sidan av övriga folkpensionsförmåner för berörda kategori pensionärer.»